

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO
WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 35
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

dr hab. Małgorzata A. Basińska, prof. UKW

Bydgoszcz, 26.07.2023

Wydział Psychologii

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego

Bydgoszcz

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

**Pani Moniki Sabaj-Sidur pod tytułem: „Narcyzm a funkcjonowanie w bliskim związku romantycznym”
napisanej pod kierunkiem dr hab. Bogumiły Lachowskiej, prof. KUL
i promotora pomocniczego Ks. dr hab. Pawła Brudka**

Funkcjonowanie osób młodych w bliskich związkach jest ważnym aspektem ich życia, w tym realizowania zadań życiowych. Bliskie związki, a szczególnie związki romantyczne, odgrywają ogromną rolę w kształtowaniu jakości życia, zdrowia psychicznego i fizycznego oraz społecznego funkcjonowania. Głównym celem pracy było określenie znaczenia narcyzmu dla funkcjonowania w bliskim związku romantycznym młodych dorosłych. Badanie przeprowadzono w grupie 346 osób. Przedłożona do oceny praca jest pracą empiryczną, mieszczącą się w na pograniczu psychologii klinicznej oraz psychologii rodziny i małżeństwa.

Praca składa się ze streszczeni w języku polskim i angielskim, wstępu, 11 dużych rozdziałów i zakończenia, które zajmują 200 stron. Kończy się spisem cytowanej literatury, tabel i rysunków oraz aneksem, co razem zajmuje 242 strony. Praca ma budowę typową dla prac empirycznych.

Część teoretyczna rozprawy składa się z siedmiu rozdziałów. Jest obszerna i umożliwia postawienie pytań badawczych, opracowanie założeń o wzajemnych zależnościach oraz wskazuje na sposób statystycznego opisu i kierunki wnioskowania. W pierwszym rozdziale Autorka omówiła zagadnienie bliskich związków romantycznych w życiu człowieka, ich rozumienie, etapy rozwoju i czynniki mające znaczenie dla ich kształtowania się. Rozdział drugi, trzeci i czwarty zawierają omówienie modeli i koncepcji teoretycznych, które są bazą interpretacyjną dla przeprowadzonych badań. Doktorantka omówiła kolejno założenia teoretyczne modelu inwestycyjnego, następnie koncepcję akomodacji i koncepcję kapitalizacji emocji. Mają one uporządkowaną budowę. Autorka rozpoczyna od omówienia podstaw teoretycznych tych konstruktywów, a następnie prezentuje wyniki badań pokazujące ich znaczenie dla funkcjonowania w związkach romantycznych. Informacje zawarte w tych rozdziałach dają

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO
WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 35
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

solidne podstawy teoretyczne do opracowania założeń metodologicznych badań własnych. Dobór tych teorii i modeli jest dobrze uzasadniony i merytorycznie zasadny.

W rozdziale piątym jest omówione zjawisko deprecjacji będącej formą przemocy. Przedstawiono pojęcie przemocy, jej formy, a szczególną uwagę poświęcono przemocy psychiczno-emocjonalnej występującej w bliskich związkach. Rozdział ten jest dopełnieniem realnego opisu funkcjonowania osób w związkach.

Rozdział szósty i siódmy Autorka poświęciła omówieniu zjawiska narcyzmu, jego rozumienia, klasyfikacji, znaczenia dla funkcjonowania jednostki i dla funkcjonowania w związkach oraz modele teoretyczne wyjaśniające tę jego rolę. Zagadnienie narcyzmu jest przedstawione bardzo dokładnie. Tak obszerny rozdział wymaga odpowiedniej prezentacji, by był przejrzysty. Myślę, że zyskałby bardzo, gdyby zostały podane śródtytuły i podsumowania. Zabrakło mi także podania kryteriów będących u podstaw takiej właśnie prezentacji. Dlaczego omówiono narcyzm tylko z trzech perspektyw teoretycznych? Czy badacze reprezentujący inne nurty nie zajmowali się tym zjawiskiem?

Mam też wątpliwości co do zasadności wyodrębnienia rozdziału siódmego, który zajmuje tylko trzy strony i moim zdaniem mógłby być właśnie takim podsumowaniem rozdziału nt. narcyzmu.

Pomimo przedstawionych drobnych uwag tę część pracy oceniam bardzo pozytywnie. Cechujący Doktorantkę sposób prezentacji wiedzy świadczy o Jej oczytaniu, głębokim zrozumieniu analizowanych zjawisk. Ta część jest napisana poprawnie pod względem językowym oraz w sposób komunikatywny. Wywód teoretyczny jest poprowadzony w sposób logiczny i uporządkowany.

W **części metodologicznej rozprawy** Autorka opisała podstawy metodologiczne badań własnych. Rozdział ósmy pt. *Problem pracy* rozpoczyna tę prezentację. Problem badawczy został bardzo dokładnie uzasadniony. Cel pracy został sformułowany poprawnie i adekwatnie do tematu pracy i modelu badań własnych. Pytania badawcze w pełni współbrzmiają z wcześniejszym wywodem Doktorantki. Postawione hipotezy są także dokładnie uzasadnione

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 35
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

Rozdział dziewiąty pt. *Metoda* zawiera opis badanej próby, opis zastosowanych narzędzi badawczych, strategię przeprowadzonych badań, opis zastosowanych metod statystycznych. Badania zostały wykonane w modelu korelacyjnym. Na str. 149 Autorka napisała, że badania były zarówno anonimowe jak i poufne, nie jest możliwe zastosowanie obu zasad jednocześnie. Ta część, jak i poprzednia, jest napisana w sposób poprawny i staranny. Operacjonalizacja zmiennych, ujętych w planie badań, została opisana w sposób klarowny i zgodny z założeniami teoretycznymi przedstawionymi w części teoretycznej. Dobór próby do badań był celowy. Doktorantka wykonała trudną pracę badawczą – 346 osób.

Część empiryczna rozprawy. Referowanie wyników badań jest logiczne, staranne i bardzo przejrzyste. Zastosowane testy statystyczne są poprawne i wskazują na bardzo duże umiejętności Doktorantki w tym obszarze. Wnikliwa analiza statystyczna zgromadzonych danych empirycznych prowadzi do wartościowych wniosków i ciekawej dyskusji na temat znaczenia narcyzmu dla funkcjonowania w bliskim związku romantycznym. Ta część pracy jest napisana na bardzo wysokim poziomie, szczególnie w wymiarze psychometrycznym.

Do tej części mam jedną wątpliwość. Proszę o wyjaśnienie dlaczego do analizy skupień zaprezentowanej w punkcie 10.3 wybrano poza obu rodzajami narcyzmu samoocenę. W modelu badań własnych nie została ona ujęta, nie była także w szeroki i odrębny sposób omawiana, tak jak inne analizowane konstrukty.

W **dyskusji wyników** Autorka szeroko odniosła się do wyników innych badań starając się pokazać na ich tle swoje rezultaty, także te nieistotne statystyczne. Widoczna jest tu bardzo duża wiedza Doktorantki. Dyskusja jest napisana ciekawie, dobrze się ją czyta. Zawiera takie podpunkty jak: ograniczenia, kierunki przyszłych badań i znaczenie uzyskanych wyników. Wskazują one na to, że starała się popatrzeć z szerszej perspektywy na swoją pracę.

Literatura cytowana zajmuje dokładnie 36 stron, jest to generalnie aktualna literatura, warto podkreślić, że zarówno anglojęzyczna jak i polskojęzyczna.

UNIWERSYTET KAZIMIERZA WIELKIEGO
WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 35
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

Ocena strony formalnej

Kolejność rozdziałów jest poprawna. Rozprawa doktorska została napisana w sposób typowy dla prac o charakterze empirycznym – część teoretyczna, metodologiczna oraz sprawozdanie z badań wraz z dyskusją wyników. Doktorantka zastosowała zaawansowane testy statystyczne, które pozwoliły określić znaczenie narcyzmu wrażliwego i narcyzmu wielkościowego dla funkcjonowania w związkach romantycznych. Praca została zredagowana poprawnie i bardzo starannie.

Podsumowując, z formalnego punktu widzenia oceniana rozprawa jest napisana poprawnie. Występujące uchybienia nie zakłócały recepcji prezentowanego w pracy wykładu. Podstawy teoretyczne, plan badań i jego realizacja nie budzą żadnych zastrzeżeń, a wręcz przeciwnie wskazują na bardzo duże kompetencje Doktorantki. Wyniki badań prowadzą do pogłębienia wiedzy na temat znaczenia narcyzmu dla różnych aspektów funkcjonowania w związkach romantycznych

Konkluzja:

Na podstawie przedstawionej analizy stwierdzam, że recenzowana praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego w dyscyplinie psychologia, Doktorantka wykazała się dużą wiedzą teoretyczną i umiejętnością samodzielnego prowadzenia pracy naukowej, co odpowiada ustawowym wymaganiom stawianym rozprawom doktorskim. Wnoszę o dopuszczenie mgr Moniki Sabaj-Sidur do dalszych etapów przewodu doktorskiego. Ponadto wnioskuję o wyróżnienie ocenianej dysertacji ze względu na jej wysoki poziom merytoryczny.

Małgorzata A. Basińska